

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Účetní a daňové aspekty financování úvěrem

Accounting and Tax Aspects of Financing by Loan

Student: Šárka Tribulíková

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Zuzana Rylová, PhD.

Ostrava 2014

Zadání bakalářské práce

Student: **Šárka Tribulíková**
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6202R049 Účetnictví a daně
Specializace: 00 Účetnictví a daně
Téma: **Účetní a daňové aspekty financování úvěrem**
Accounting and Tax Aspects of Financing by Loan

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Zdroje dlouhodobého financování
  3. Účetní a daňové aspekty úvěru
  4. Analýza úvěrového financování
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

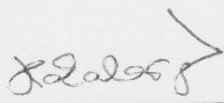
Seznam doporučené odborné literatury:

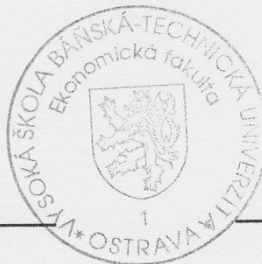
- DLUHOŠOVÁ, Dana. *Finanční řízení a rozhodování podniku*. 3. vyd. Praha: Ekopress, 2010. 225 s. ISBN 978-80-86929-68-2.
PETŘÍK, Tomáš. *Ekonomické a finanční řízení firmy*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. 736 s. ISBN 978-80-247-3024-0.
VALACH, Josef. *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*. 3. vyd. Praha: Ekopress, 2010. 513 s. ISBN 978-80-86929-71-2.

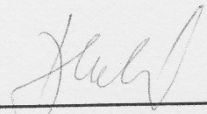
Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Zuzana Rylová, Ph.D.**

Datum zadání: 22.11.2013
Datum odevzdání: 09.05.2014

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně příloh, vypracovala samostatně.

V Ostravě dne 14.7.2014

Šárka Tribulíková

Obsah

1. Úvod	5
2. Zdroje dlouhodobého financování	6
2.1 Interní zdroje	6
2.1.1 Odpisy	7
2.1.2 Nerozdělený zisk	7
2.1.3 Fondy ze zisku.....	9
2.2 Externí zdroje	9
2.2.1 Akciový kapitál	10
2.2.2 Rizikový kapitál	12
2.2.3 Obligace	13
2.2.4 Dlouhodobé úvěry	13
2.2.5 Projektové financování.....	16
2.2.6 Leasing	16
2.2.7 Forfaiting.....	18
2.2.8 Dotace.....	18
3. Účetní a daňové aspekty úvěru.....	20
3.1 Aspekty úvěru	21
3.2 Aspekty odpisů	23
4. Analýza úvěrového financování	33
4.1 Charakteristika úvěrových nabídek	33
Úvěrová nabídka banky č.1	33
Úvěrová nabídka banky č.2	34
Úvěrová nabídka banky č. 3	35
Výhody a nevýhody jednotlivých úvěrových nabídek	35
4.2 Účetní a daňové aspekty financování úvěrem	36
Vliv úroků a odpisů na výsledek hospodaření	44

Vliv odpisů na základ daně	45
5. Závěr.....	46
Seznam použité literatury.....	48
Seznam zkratek	51
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce.....	52
Seznam příloh.....	53

1. Úvod

V současné době existuje mnoho podniků, jak nových, tak stávajících, které mají potřebu rozšiřovat svůj obchodní majetek, ale nemají dostatek vlastních zdrojů. Proto využívají možnosti financovat potřebný majetek z externích zdrojů, přičemž nejčastěji využívanými možnostmi je získání majetku pomocí leasingu, nebo podání žádosti o úvěr, díky kterému si podnik může majetek pořídit. Ve této práci se zaměřím právě na financování potřeb podniku pomocí úvěru.

Cílem práce je analyzovat účetní a daňové aspekty financování úvěrem, porovnat, jak úvěr, jakožto cizí zdroj financování podniku, ovlivňuje výsledek hospodaření a základ daně z příjmů. Dále jak výsledek hospodaření a základ daně z příjmů ovlivňují situace, které nastanou po čerpání úvěru, konkrétně tedy nákupu majetku, jeho zařazení do užívání a poté jeho samotné užívání v provozu.

V první části se budu zabývat popisem a charakteristikou jednotlivých zdrojů financování. Jedná se jak o interní, tak i externí zdroje.

V druhé části se zaměřím na bližší popis a charakteristiku úvěru a také na jeho aspekty. Dále se budu zabývat aspekty majetku, který je úvěrem pořízován.

V poslední části budu vycházet z příkladu firmy, která se rozhodla pořídit peněžní prostředky na financování nového majetku prostřednictvím úvěru. Na základě tohoto příkladu budou porovnávány úvěrové nabídky bank se zaměřením na výhody a nevýhody jednotlivých nabídek. Dále, jakmile je majetek pořízen, bude brán velký zřetel na placení úroků z úvěru a na odpisy pořízeného majetku, které budou ovlivňovat jak výsledek hospodaření, tak i stanovení základu daně z příjmů.

2. Zdroje dlouhodobého financování

Dlouhodobé financování je často nazýváno jako financování investic, které představuje „financování prvotního pořízení, obnovy a rozšíření různých forem dlouhodobého majetku¹“. Do dlouhodobého financování patří nejen financování dlouhodobého majetku, ale také části oběžného majetku, která je v podniku trvale přítomná. Je vhodné navrhnout strukturu dlouhodobého financování tak, aby bylo dosaženo stabilního financování projektu při nejnižších možných nákladech na tyto zdroje. Mezi základní rozdělení zdrojů financování patří rozdělení podle původu zdrojů na:

- interní zdroje,
- externí zdroje.

Dále můžeme zdroje financování rozdělit podle vlastnictví na:

- vlastní zdroje,
- cizí zdroje.

Není správné zaměňovat interní zdroje za vlastní a obdobně externí zdroje za cizí, neboť interní zdroje vznikají vnitřní činností podniku, zatímco vlastní zdroje představují jak část interních zdrojů, tak část externích zdrojů např. různé vklady vlastníků. Obdobně existuje rozdíl mezi externími a cizími zdroji, protože cizí zdroje zahrnují veškeré externí zdroje, ale snížené o různé vklady vlastníků.

2.1 Interní zdroje

Pokud investice financujeme pouze z interních zdrojů, můžeme mluvit o tzv. samofinancování. Mezi výhody interních zdrojů patří absence nákladů na externí zdroje, což snižuje stupeň zadluženosti podniku. Nevýhodou může být fakt, že interní zdroje jsou považovány za drahý zdroj financování.

Rozdělení interních zdrojů:

- odpisy,
- nerozdělený zisk,
- fondy ze zisku, rezervy.

---

¹ VALACH, Josef. Investiční rozhodování a dlouhodobé financování, s. 259

2.1.1 Odpisy

Odpisy vyjadřují stupeň opotřebení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, který podnik využívá několik let a nemůže být tudíž zahrnován do nákladů najednou, nýbrž postupně. „Odpisy můžeme definovat jako část ceny dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, která se v průběhu jeho životnosti systematickým způsobem zahrnuje do provozních nákladů podniku, vynaložených za určité období.“² Kromě roku pořízení majetku představuje odpis náklad, který byl v daném období pro podnik bezplatný, nebo-li podnik vykazuje náklady, které snižují daň z příjmů, ale zároveň stav peněžních prostředků zůstává nezměněn. Odpisy jsou zachycovány ve výkazu zisků a ztrát podniku.

Je třeba od sebe rozlišovat pojmy odpisy a oprávky k dlouhodobému majetku. Oprávky představují souhrn provedených odpisů a jsou zachycovány v rozvaze podniku. Odečtením opravek od pořizovací ceny majetku vznikne zůstatková cena.

Spolu se ziskem odpisy tvoří hlavní zdroj krytí požadavků podniků na obnovu a rozšíření majetku ve většině vyspělých zemí, a proto se odpisy považují za významný zdroj dlouhodobého financování.

Odpisy jsou považovány za poměrně stabilní zdroj financování, na rozdíl od zisku, hlavně proto, že na ně nepůsobí tolik faktorů a podnik je má k dispozici i v případech, kdy je činnost podniku ztrátová.

2.1.2 Nerozdělený zisk

Nerozdělený zisk můžeme charakterizovat „jako tu část zisku po zdanění, která není použita na výplatu dividend či na tvorbu fondů ze zisku.“³

Tvorbu nerozděleného zisku lze znázornit následovně:

Zisk běžného období

- Daň ze zisku
- Tvorba rezervního fondu a jiných fondů ze zisku podle stanov podniku
- Úhrada tantiém⁴
- Výplata dividend nebo podílů na zisku
- Další použití zisku (např. zvýšení základního kapitálu nebo úhrada ztráty z minulých let)

---

² VALACH, Josef. Investiční rozhodování a dlouhodobé financování, s. 315

³ VALACH, Josef. Investiční rozhodování a dlouhodobé financování, s. 326

⁴ Odměny členům představenstva a dozorčí rady

$$\begin{aligned}
&= \text{Nerozdělený zisk běžného období} \\
&+ \text{Nerozdělený zisk minulých let} \\
\hline
&= \text{Nerozdělený zisk}
\end{aligned}$$

V rozvaze podniku je nerozdělený zisk součástí vlastního kapitálu. Jeho podíl na celkovém kapitálu nebývá příliš velký, ale podíl na financování investic bývá vyšší.

Výši nerozděleného zisku nejvíce ovlivňuje:

- zisk běžného období,
- daň ze zisku běžného období,
- dividendy a podíly na zisku,
- tvorby fondů ze zisku.

Zisk běžného období vyjadřuje převážně hospodárnost celkové činnosti podniku a lze z něj usuzovat efektivnost činnosti. Ovlivňuje tržní hodnotu podniku a tudíž je hlavní součástí základního rozhodovacího kritéria podniku. Na výši zisku mají převážně zájem vlastníci podniku. Důležitá je také schopnost vykazovaného zisku přeměnit se na peněžní prostředky, neboť mnoho podniků může vykazovat zisk, ale nemusí disponovat odpovídajícím množstvím prostředků potřebných na další rozvoj.

Pro výši nerozděleného zisku, z hlediska dlouhodobého zdroje, je také důležitá prognóza vývoje zisku, což představuje plánování zisku na delší časové období.

Výše daňové sazby ovlivňuje daň ze zisku běžného období, která má vliv na konečnou výši nerozděleného zisku. V tabulce 1 je uveden vývoj sazby daně z příjmů právnických osob od roku 1993 do roku 2014.

Tabulka 1 - Vývoj sazby daně z příjmů právnických osob v ČR od roku 1993 do roku 2014

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Sazba	45 %	42 %	41 %	39 %	39 %	35 %	35 %	31 %	31 %	31 %	31 %
Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Sazba	28 %	26 %	24 %	24 %	21 %	20 %	19 %	19 %	19 %	19 %	19 %

Zdroj: DůmFinancí.cz - kalkulačky, vzory smluv, kurzovní lístek, daně

Výše dividend a dividendová politika také ovlivňuje velikost nerozděleného zisku. Rozhodování o výši tohoto podílu na celkovém zisku je jedním z nejdůležitějších rozhodovacích procesů a schvaluje ji valná hromada akcionářů.

2.1.3 Fondy ze zisku

Rezervní fondy jsou součástí vlastního kapitálu a představují část zisku, kterou si podnik ponechává jako ochranu proti různým rizikům. V případě, že je podnik nečerpá na financování potřeb, mohou být do určité míry použity jako interní zdroj financování.

V podnicích se mohou tvořit povinné nebo dobrovolné rezervní fondy.

Povinné rezervní fondy byly do roku 2013 tvořeny na základě zákona č. 513/1991Sb., obchodní zákoník. Od roku 2014 je tvorba rezervních fondů pouze dobrovolná.

Nejdůležitějším úkolem rezervních fondů je krytí ztrát z podnikání.

Dobrovolné rezervní fondy vznikají rozhodnutím podniku a mají zpravidla přesně vymezený účel použití. Jsou tvořeny např. na krytí mimořádných ztrát, k nákupu akcií a podílů, na větší investice podniku apod.

Od rezervních fondů odlišujeme rezervy, které se od fondů liší zejména způsobem jejich tvorby a menší možností použití. Některé rezervy mohou být podle zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, zahrnovány do nákladů na dosažení, zajištění a udržení příjmů, a tudíž mohou snižovat základ daně z příjmů. V tomto případě hovoříme o zákonných rezervách a jejich výše a použití je stanoveno zákonem. Jedná se zejména o rezervy na opravy hmotného majetku a rezervy na pěstební činnosti. O tvorbě a užití jiných rezerv rozhoduje podnik sám, jejich výše není daňově uznatelná a obvykle to jsou rezervy např. na technický rozvoj, dividendy nebo daň ze zisku.

Hlavním rozdílem mezi rezervním fondem a rezervami je jejich tvorba. Rezervní fond je tvořen ze zisku běžného období, zatímco předpokladem pro tvorbu rezerv je dostatek finančních prostředků na bankovním účtu a jejich oddělené držení od zbytku na speciálním účtu vytvořeném právě pro tyto rezervy. Rezervy tudíž ani nemohou být považovány za zdroj financování.

Kromě rezervních fondů může podnik vytvářet také statutární fondy a jiné.

2.2 Externí zdroje

Externí zdroje představují kapitál vstupující do podniku z vnějšku, přičemž se jedná o zdroje, které tvoří nejen vlastní kapitál (např. akciový kapitál), ale také cizí kapitál (např. obligace, úvěry).

Rozdělení externích zdrojů může být následující:

- akciový kapitál,
- rizikový kapitál,
- obligace,
- dlouhodobé úvěry,
- projektové financování,
- leasing,
- forfaiting.

2.2.1 Akciový kapitál

Akciový kapitál podnik vytváří upisováním nových akcií, uskutečňující se při zakládání akciové společnosti, při rozšiřování akciové společnosti nebo při finanční restrukturalizaci⁵. Při zakládání nebo rozšiřování akciové společnosti vzniká nový kapitál, zatímco při restrukturalizaci dochází ke změně struktury kapitálu, ale výše celkového ani vlastního kapitálu se nemění.

V rozvahách a výročních zprávách bývají akcie zachycovány v různé podobě. Může se uvádět údaj o počtu akcií, které může společnost vydat (jedná se o tzv. autorizované akcie a jim odpovídající autorizovaný kapitál⁶), údaj o počtu emitovaných akcií, jejichž oceněním nominální hodnotou získáme výši emitovaného kapitálu, nebo např. údaj o počtu vlastních akcií. Vlastní akcie jsou akcie, které společnost sama emitovala a později také odkoupila. Jsou drženy ve společnosti, dokud nejsou zrušeny nebo prodány, přičemž je podnik může podle zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, držet maximálně 1 rok a pokud je do této doby neprodá, musí o jejich výši snížit základní kapitál. Pokud tak společnost neučiní, soud může rozhodnout o zrušení společnosti a nařídít její likvidaci.

Dále ve výročních zprávách mohou být uvedeny údaje o čistém zisku po zdanění na 1 akcii, údaje o dividendě na 1 akcii, údaje o výnosnosti akcie, a další.

Podniky mohou emitovat akcie na kapitálovém trhu těmito způsoby:

- soukromou emisí,
- veřejnou emisí,

---

⁵ Může se jednat například o náhradu obligací za akcie, nebo o rozšíření z nerozděleného zisku.

⁶ Autorizovaný kapitál není skutečný kapitál ve vlastnictví podniku, představuje pouze maximální výši kapitálu, kterou může společnost získat úpisem akcií.

- prodejem akcií akcionářům na základě předkupního práva.

Soukromou emisi využívají menší akciové společnosti s nižším počtem akcionářů a jedná se o uzavřenou skupinou akcionářů, kteří se domluvili na založení společnosti bez veřejné emise akcií. Při soukromé emisi se společnost obejde bez pomoci různých finančních institucí, např. investičních bank.

Veřejnou emisi akcií používají větší akciové společnosti, jejichž akcie jsou nabízeny na burze a jejich emisi zprostředkovávají investiční zprostředkovatelé, např. investiční banky nebo společnosti.

Prodej akcií na základě předkupního práva se uskutečňuje v případě zvyšování základního kapitálu dodatečnou emisí akcií a jedná se o emisi nových akcií, které jsou přednostně nabízeny akcionářům společnosti. Důvodem k nabízení akcií současným akcionářům je, aby neklesal podíl těchto akcionářů na majetku firmy, na jejím řízení a rozhodování, a aby neklesala cena akcií a hodnota majetku akcionářů.

Financování kmenovými akciemi

U kmenových akcií je charakteristický nárok majitele na výplatu dividend, ale bez záruky jejich výše nebo výplaty. Kmenové akcie jsou cenné papíry s pohyblivým výnosem a jejich majitel má právo se zúčastnit a hlasovat na valné hromadě. Dále také má právo na podíl z likvidačního zůstatku při likvidaci společnosti a předkupní právo na nové akcie. Požadavkům majitelů akcií je ale vyhověno až po uspokojení požadavků státu, věřitelů a majitelů prioritních akcií.

Financování prioritními akciemi

Název akcií je odvozen od priority akcií při výplatě dividend před kmenovými akciemi. Majitelé akcií zpravidla nemají hlasovací právo, a tudíž ani právo podílet se na řízení společnosti. Dividendy z akcií jsou většinou stanoveny pevně a nejsou závislé na dosaženém výsledku hospodaření.

U živností osob samostatně výdělečně činných, osobních společností a společností s ručením omezeným se místo akcií zabýváme vklady vlastníků.

2.2.2 Rizikový kapitál

Rizikový kapitál je zvláštní zdroj možného financování podniku, který využívají zpravidla začínající menší a střední podniky a většinou je považován za středně až dlouhodobý kapitál. Tyto podniky mají obtížný přístup na kapitálový trh a trpí nedostatkem interních zdrojů.

„Rizikový kapitál je kapitál vkládaný prostřednictvím rizikového fondu do základního kapitálu, určený na financování počáteční činnosti firmy a zejména pak na financování projektů inovačního a rozvojového charakteru s vysokým rizikem.“⁷

Fondy rizikového kapitálu jsou většinou využívány v rizikových odvětvích, protože běžné investiční společnosti nechtějí investovat do projektů s vysokým rizikem, nebo u kterých nejsou schopné odhadnout míru rizika.

Charakteristickými znaky rizikového kapitálu jsou např.:

- z větší části do podniku investují insitucionální finanční investoři, např. banky a pojišťovny, z menší části soukromí individuální investoři a podniky,
- investoři rizikového kapitálu požadují vysokou výnosnost projektů, protože podstupují vysoké riziko,

V České republice působí v oblasti rizikového kapitálu asociace Czech Private Equity and Venture Capital Association (pod zkratkou CVCA). CVCA je součástí European Private Equity and Venture Capital Association (pod zkratkou EVCA), neboli Evropské asociace private equity a venture kapitálu. Prostřednictvím sítě národních asociací sdružených v EVCA je CVCA také v kontaktu s dalšími asociacemi.

Tato asociace investuje hlavně do podniků, jejichž cílem je vyrábět a nabízet inovativní produkty, procesy nebo technologie. Dále se zajímá o podniky, které mají potenciál pro růst tržního podílu.

Zdrojem financí rizikového kapitálu jsou hlavně penzijní fondy, pojišťovny, banky aj. Z důvodu značně omezené české legislativy a jiných překážek mají tyto fondy sídla v jiných zemích, kde vznikají za jiné legislativy.

---

⁷ VALACH, Josef. Investiční rozhodování a dlouhodobé financování, s. 348

2.2.3 Obligace

Obligace jsou dluhové cenné papíry, ve kterých se emitující podnik zavazuje splatit věřiteli (majiteli cenného papíru) nominální cenu obligace i úroky ve stanovené době. Vlastnictví obligace nepředstavuje pro věřitele spoluvlastnictví na emitujícím podniku, ani hlasovací právo.

Obligace mohou být emitovány, obdobně jako u akcií, veřejnou nebo soukromou emisí. Veřejná emise je určena pro všechny, zatímco soukromá je většinou pouze pro finanční instituce (např. banky a pobočky zahraničních bank, penzijní fondy, pojišťovny).

Emitovat obligace může podnik sám nebo pomocí investičních zprostředkovatelů, přičemž pokud emituje sám, tak obligace vydává pod svým jménem a výtěžek z emise připadá jen jemu. Pokud emituje s pomocí např. banky, obligace je vydána pod jménem banky a výtěžek náleží bance, která z těchto prostředků financuje emitentův úvěr.

Emise podnikových obligací je kontrolována státem a vyžaduje se povolení státních orgánů.

Mezi faktory, ovlivňující manažery společnosti při rozhodování o emisi obligací, patří např.:

- výnos z obligace,
- doba splatnosti a způsob splácení obligací.

2.2.4 Dlouhodobé úvěry

Dlouhodobé úvěry představují stále nejžádanější formu financování v mnoha evropských zemích, včetně České republiky, i když výrazně klesla úspěšnost získání úvěrů i samotné množství žádostí o úvěr.

Pokles úspěšnosti získání úvěru může být důsledkem nedostatku vlastního kapitálu žadatelů o úvěr, zatímco pokles žádostí může být ovlivněn příliš vysokými úrokovými sazbami bank. V tabulce 2 je uvedena míra úspěšnosti získání úvěru v rozdělení podle zemí.

Tabulka 2 - Míra úspěšnosti získání úvěru podle zemí⁸ (v %)

	2007			2010		
	Úspěšné	Částečně úspěšné	Neúspěšné	Úspěšné	Částečně úspěšné	Neúspěšné
Belgie	92,4	5,4	2,2	83,1	11,2	5,7
Bulharsko	87,0	9,9	3,1	42,5	22,0	35,5
Dánsko	91,8	4,5	3,7	59,8	21,7	18,5

⁸ Výzkumu se zúčastnilo kolem 25 000 podniků z 20 zemí Evropy.

Finsko	98,1	1,9	0,0	95,9	3,9	0,2
Francie	94,5	3,6	2,0	83,3	9,7	7,0
Irsko	96,9	2,1	1,0	53,2	20,2	26,6
Itálie	86,6	12,2	1,2	78,4	16,7	4,9
Kypr	93,2	6,8	0,0	76,7	19,1	4,2
Litva	89,2	9,0	1,8	58,4	20,4	21,2
Lotyšsko	89,0	6,7	4,3	63,5	10,2	26,4
Lucembursko	78,8	15,2	6,0	68,4	20,9	10,7
Malta	94,3	5,7	0,0	91,3	6,5	2,2
Německo	85,3	8,0	6,7	75,9	15,9	8,2
Nizozemí	84,3	8,9	6,8	61,3	16,2	22,5
Polsko	91,9	4,3	3,7	85,4	10,3	4,3
Řecko	87,6	11,7	0,7	59,6	29,6	10,8
Slovensko	89,3	7,0	3,7	76,1	14,7	9,2
Španělsko	87,3	9,7	3,0	59,1	27,8	13,2
Švédsko	84,2	7,0	8,7	79,7	14,1	6,1
Velká Británie	88,4	6,1	5,6	64,6	14,7	20,8

Zdroj - SCHIEMANN, Manfred a Elisaveta USHILOVA. Access to finance statistics - Statistics Explained [online]. Dostupné z: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Access_to_finance_statistics

V roce 2007 bylo celkově 84 % firem úspěšných v získání úvěru, avšak v roce 2010 tato úspěšnost podstatně klesla, konkrétně o 19 %. V tom samém roce výrazně vzrostla míra částečně úspěšných a neúspěšných žádostí o úvěr.

V roce 2010 malé podniky často bojovaly nebo selhávaly v přesvědčování finančních institucí investovat nebo jim půjčit.

Banky jsou nejvíce cíleným a nejběžnějším zdrojem financí při získávání úvěrů a mají nejvýraznější míru úspěšnosti získání úvěru ve srovnání s jinými způsoby jejich získání (např. půjčky od členů rodiny nebo přátel, půjčky od jiných společností nebo od vlastních zaměstnanců). Nejdůležitějším důvodem pro výběr banky byl, že žadatel je klientem dané banky. Tento důvod rozhodoval u téměř poloviny všech žadatelů, konkrétně v roce 2007 se tak rozhodlo 47 % žadatelů a v roce 2010 48 % žadatelů.

Mezi důvody, proč banky odmítají žádosti o úvěr, patří nejčastěji:

- nedostatek vlastního kapitálu,
- nedostatečné zajištění,
- slabý úvěrový rating.⁹

Podnik může získat dlouhodobý úvěr ve formě:

- bankovního úvěru od různých finančních institucí,
- dodavatelského úvěru, poskytovaného při pořizování zejména dlouhodobého majetku.

K dlouhodobým úvěrům se také zahrnují dlouhodobé přijaté zálohy od odběratelů a vydané dlouhodobé směnky.

V českých podnicích jsou dlouhodobé úvěry rozděleny do dvou skupin:

- dlouhodobé bankovní úvěry,
- dlouhodobé závazky.

2.2.4.1 Dlouhodobé bankovní úvěry

Dlouhodobé bankovní úvěry podnik získává nejčastěji od bank jako termínovanou půjčku nebo hypotekární úvěr.

Termínované půjčky jsou využívány na rozšiřování dlouhodobého majetku a jsou označovány jako investiční úvěry. Kromě dlouhodobého majetku mohou být termínované půjčky poskytovány i na rozšíření oběžného majetku přítomného v podniku dlouhodobě.

Hypotekární úvěr je úvěr, který podnik může získat oproti zástavě nemovitosti (např. pozemky a byty). Hypotekární úvěry jsou refinancovány emisí hypotečních zástavních listů, které emitují pouze banky s oprávněním emitovat zástavní listy, a ručí za ně vlastním jměním. Získání hypotekárního úvěru je zdlouhavější a složitější než u jiných druhů úvěrů, hlavně z důvodu prokázání vlastnictví nemovitosti, z procesu ohodnocení ceny nemovitostí apod.

2.2.4.2 Dlouhodobé závazky

Mezi dlouhodobé závazky můžeme zařadit např. dodavatelské úvěry, dlouhodobé přijaté zálohy, dlouhodobé směnky, a jiné.

Konkrétně dodavatelské úvěry jsou využívány více než obligace, ale méně než bankovní úvěry. Dodavatelské úvěry jsou poskytovány na financování investičních dodávek, ale jen na určitou část ceny, přičemž s životností dodávky je vázaná délka splatnosti úvěrů.

---

⁹ Úvěrový rating představuje bonitu nebo důvěryhodnost, že půjčka bude včas splacena.

2.2.5 Projektové financování

Projektové financování slouží k financování rozsáhlých a kapitálově náročných investičních akcí a nejčastěji se s ním setkáváme při investování do těžby a zpracování nerostů, do energetiky, dopravy, apod.

Základními znaky projektového financování jsou:

- existence rozsáhlého investičního projektu,
- oddělení financování projektu od ostatních aktiv,
- ochrana věřitelů specifickými zárukami,
- volba optimální velikosti splátek.

Mezi účastníky projektového financování můžeme zahrnout:

- sponzory projektu, kteří vkládají do projektu kapitál,
- projektové firmy, které zajišťují dohody mezi stavebními firmami a provozovateli, dohody s dodavateli a odběrateli, apod.,
- stavební firmy, uskutečňující výstavbu projektu,
- provozovatele, jako uživatele investice, který uzavírá smlouvy s projektovými firmami,
- banky, které nechávají ocenit riziko projektu, kontrolují dodržování úvěrové smlouvy,
- dodavatele, odběratele, pojišťovací společnosti, a další.

Výhodami projektového financování je:

- přenesení značného rizika na banky,
- původní podnik nezobrazuje v rozvaze dluhy vůči bance,
- možnost jednoduššího dojednání úvěru na projekt.

2.2.6 Leasing

Leasing představuje formu využívání majetku po určitou dobu, přičemž majetek podnik nezahrnuje do svého vlastnictví.

Z právního hlediska se jedná o „třístranný právní vztah mezi dodavatelem, pronajímatelem a nájemcem, při kterém pronajímatel kupuje od dodavatele majetek a poskytuje jej za úplatu do užívání nájemci.“ Z finančního hlediska se jedná o speciální formu financování potřeb podniku cizím kapitálem, při níž se vlastníkem zboží stává pronajímatel.

Leasing je považován za velmi pružnou formu financování potřeb podniku a využívat jej mohou i nově vznikající podniky.

Rozlišujeme dva základní typy leasingu:

- a) provozní (operativní) leasing,
- b) finanční (kapitálový) leasing.

Tyto dva druhy se od sebe liší především délkou pronájmu a přechodem vlastnického práva na konci leasingu. U obou druhů je pronajímáný majetek po celou dobu leasingu ve vlastnictví pronajímatele.

Provozní leasing je považován za krátkodobý pronájem, při kterém je doba pronájmu kratší než ekonomická životnost majetku a nájemné kryje jen určitou část pořizovací ceny, protože pronajímatel předpokládá, že majetek bude po skončení leasingu pronajímat dalšímu nájemci. V průběhu provozního leasingu se předpokládá, že veškeré potřebné údržby, opravy a servis bude zajišťovat pronajímatel. U tohoto druhu leasingu je důležité, že leasingová smlouva je vypověditelná a že pronajímatel nese rizika plynoucí z vlastnictví majetku.

Provozní leasing se využívá hlavně u pronájmů osobních automobilů, počítačů, apod. Jeho účelem je získat pro podnik potřebný majetek, pro který ale není trvalé využití.

Z hlediska financování majetku je významnější finanční leasing, jenž je typický dlouhodobým pronájmem, při kterém jsou rizika a výnosy, související s provozováním majetku, převedena na nájemce. Doba leasingu je přibližně shodná s dobou ekonomické životnosti majetku a placené nájemné tudíž pokryje pořizovací cenu majetku včetně úroků z úvěru leasingové společnosti, případně také různé poplatky společnosti. Leasingová smlouva nemůže být za běžných okolností vypověditelná a veškeré opravy, servis, údržba či pojištění přechází na nájemce.

Finanční leasing dále rozdělujeme na:

- přímý finanční leasing,
- nepřímý finanční leasing,
- leverage leasing.

V rámci přímého finančního leasingu je druh požadovaného majetku určen nájemcem. Pronajímatel zpracuje podmínky pro leasing, zakoupí žádaný majetek, který na základě leasingové smlouvy pronajme nájemci.

Při nepřímém finančním leasingu dodavatel prodá leasingové společnosti majetek, který si pronajme zpět.

Leverage leasing představuje nejobvyklejší formu finančního leasingu. Jedná se o třístranný právní vztah mezi dodavatelem, pronajímatelem a nájemcem. Pronajímatel zakoupí majetek požadovaný nájemcem, ten majetek využívá, z jeho použití získává příjmy, kterými platí leasingové splátky.

Dále můžeme leasing rozlišovat podle možnosti odkupu majetku na konci leasingu na:

- leasing bez nároku na koupi,
- leasing s nárokem na koupi.

2.2.7 Forfaiting

Forfaitingové společnosti odkupují dlouhodobé pohledávky před dobou jejich splatnosti. Podle míry rizika vymahatelnosti pohledávky si srazí z pohledávky určitá procenta. Forfaiting provádí některé banky nebo specializované společnosti.

Odkupované pohledávky by měly splňovat určité podmínky. Jedná se např. o dobu splatnosti zpravidla delší než 60 dnů, pohledávky mohou být za zahraničními subjekty a měly by být zajištěné např. směnkou nebo bankovní zárukou.

Forfaiting je výhodný pro společnosti dodávající do zahraničí zboží nebo služby, přičemž se jedná o velké investice a pomocí této služby jsou omezena rizika spojená s odběratelem, riziko změny měnového kurz apod. Forfaitér (forfaitingová banka nebo společnost) posuzuje riziko odběratelovy banky, nikoliv samotného odběratele.

Mezi celkové náklady forfaitingu zahrnujeme diskontní sazbu a poplatky (většinou se jedná o fixní poplatky za administrativní zpracování transakce a závazkové provize).

2.2.8 Dotace

Dotace představují jistou nenávratnou formu poskytnutí určitého množství finančních prostředků, jenž jsou nejčastěji vypláceny ze státních veřejných rozpočtů nebo z rozpočtů Evropské Unie. Uchazeč o dotaci musí splnit předem stanovené podmínky.

Poskytnutí dotace bývá často spojeno s jistou mírou spoluúčasti příjemce, přičemž tato dotace by měla financovat více jak 80 % investičních nákladů projektu.

V České republice jsou udělovány dotace např.:

- v energetice, konkrétně tzv. zelené bonusy, jenž představují státní dotace na výrobu elektřiny využitím slunečního záření;
- na zateplení, jenž nabývá program Zelená úsporám, jehož cílem je „zlepšení stavu životního prostředí snížením emisí skleníkových plynů prostřednictvím snížení energetické náročnosti budov.“¹⁰

---

¹⁰ Nová Zelená úsporám

S výjimkou zemědělství jsou dotace brány pouze jako okrajový zdroj financování pro podnikatelské subjekty, hlavně kvůli výši objemu dotací a jejich zaměření do určitých specifických oblastí.

3. Účetní a daňové aspekty úvěru

Úvěr představuje dočasně poskytnuté peněžní prostředky v jakékoliv formě, které bude nutno vrátit věřiteli a zaplatit dohodnutou odměnu za poskytnutí úvěru, neboli úrok.

Poté, kdy žadatel bance předloží požadované podklady a jsou dohodnuty záruky splácení, je v prospěch žadatele otevřen úvěrový účet, z něhož může peněžní prostředky čerpat podle svého uvážení, avšak pouze do výše tzv. úvěrového limitu. Pokud se jedná o účelový úvěr, tak je dlužník navíc omezen věcným čerpáním na úhrady faktur od třetích osob.

Někdy se může banka s žadatelem domluvit na automatickém převodu úvěrové částky přímo na účet dlužníka ihned po podpisu úvěrové smlouvy.

Pro splácení úvěrového dluhu jsou používány tyto postupy:

- splácení nestejnými splátkami, přičemž výše úroku se vypočítá podle následujícího vzorce:

$$\text{Výše úroku} = \frac{\text{dlužná částka na konci období} \cdot \text{sjednaný roční úrok v desetinném vyjádření}}{\text{frekvence splácení za rok}} \quad (1)$$

- splácení stejnými splátkami, tzv. anuitou, při níž se splácí jak část úvěru (tzv. úmor), tak i úrok ze zbývajících nesplacených částí úvěru. Vzhledem ke konstantní výši anuity, můžeme předpokládat, že se zmenší podíl úroku a zvýší se úmor,
- splácení metodou klesajícího fondu, při níž dlužník nejprve splácí jen úroky a celou výši jistiny až nakonec.

Smlouvu o úvěr upravuje § 2 395 - § 2400 nového občanského zákoníku.

Smlouvou o úvěr se úvěrující (neboli věřitel) zavazuje, že úvěrovanému (neboli dlužníkovi) poskytne na požádání a ve prospěch úvěrovaného peněžní prostředky do určité částky.

Úvěrovaný se smlouvou o úvěr zavazuje

- poskytnuté peněžní prostředky vrátit,
- zaplatit úroky.

Smlouva o úvěr může být sjednána nejen v měně české, ale také i v měně jiné. Avšak v téže měně, na kterou byl úvěr sjednán, musí úvěrovaný zaplatit i úroky.

Úroková míra, neboli úroková sazba, představuje navýšení zapůjčené částky za dané období v procentuálním vyjádření a většinou je vztahována k období jednoho kalendářního roku.

Výši úrokové míry ovlivňuje nejen doba splatnosti, ale také míra inflace a rizikovost půjčky, neboli riziková premie. Rizikovost půjčky je často brána v potaz v případě, kdy je půjčka v jiné měně a tudíž změny kurzů mohou způsobovat nižší příjmy, než jsou předpokládány.

Na úrokové míry bank má největší vliv Centrální banka, která jim půjčuje peníze a která může pomocí výše úrokové míry usměrňovat obchodování s měnou.

RPSN, neboli roční procentní sazba nákladů, vyjadřuje celkový náklad úvěru, který je nutno po dobu trvání úvěru platit. RPSN je vyjadřována v procentech a zahrnuje, kromě plateb úroků, ještě poplatky a další náklady, které s daným úvěrem souvisí. Mezi tyto poplatky a náklady mohou patřit např. poplatky za uzavření smlouvy, apod.

RPSN tedy není shodná s úrokovou mírou, vždy bude vyšší než úrok a udává, o kolik navíc je nutno zaplatit.

Poskytovatelé úvěrů jsou povinni uvádět u svých nabídek, kromě úrokové sazby, také RPSN, ačkoliv je tato povinnost omezena např. u úvěrů nižších než 5 000 Kč, nebo u hypoték. Pokud není RPSN uvedena, úvěry jsou navíc úročeny pouze diskontní sazbou ČNB, která je v současné době ve výši 0,05 %, což je pro většinu úvěrů výhodnější.

3.1 Aspekty úvěru

Účtování úvěru

K zaúčtování úvěru je třeba, aby měl podnik k dispozici výpis z úvěrového účtu (VÚÚ), který zachycuje momentální výši splátky i výši dosud nesplaceného úvěru, a výpis z bankovního účtu (VBÚ), na který je úvěr poskytován.

Poskytnutí úvěru, jakožto cizího zdroje financování, se v rozvaze zachycuje na straně pasiv, zatímco připsáním úvěru na bankovní účet podnik získává peněžní prostředky. Vzhledem k tomu, že podnik většinou nemá k dispozici oba potřebné výpisy, k účtování používá účet 261 – *Peníze na cestě*, který slouží k převodům mezi finančními účty právě v situacích, kdy krátkodobě chybí jeden z potřebných dokladů.

O bankovních úvěrech dlouhodobého charakteru, jejichž doba splatnosti je tedy delší než jeden rok, se účtuje na účtu účtové skupiny 46 – *Dlouhodobé bankovní úvěry*, konkrétně tedy na účtu 461 – *Bankovní úvěry*. Analytickou evidenci na tomto účtu vede účetní jednotka podle jednotlivých poskytnutých úvěrů.

Na tomto účtu se také může účtovat o dlouhodobých bankovních úvěrech, poskytovaných při eskontu směnek.

Schéma - Poskytnutí úvěru

221 – Účty
peněžních prostředků

261 – Peníze na cestě

461 (231) –
Bankovní úvěry
(krátkodobé)

PS xx		1.	2.		PS xx
2.					1.

č.op.	Text	MD	D
1.	VÚÚ – Poskytnutí úvěru	261	461 (231)
2.	VBÚ – Přijetí úvěru na bankovní účet	221	261

Podnik splácí úvěr rovnoměrnými splátkami, přičemž četnost splátek i frekvence jejich placení je dohodnuta v úvěrové smlouvě, kterou mají mezi sebou uzavřenou banka nebo společnost, která úvěr poskytuje, a podnik, který o úvěr žádá. Ze splátky, kterou podnik hradí, platí bance úroky za poskytnutí úvěru, které jsou pro podnik nákladem, zatímco pro banku jsou výnosem.

Schéma - Splácení úvěru

221 – Účty peněžních prostředků

261 – Peníze na cestě

PS xx	1.	1.	2.

461 – Bankovní úvěry

562 - Úroky

2.	PS xx	2.	

č.p.	Text	MD	D
1.	VBÚ – Splátka úvěru z bankovního účtu	261	221
	Splátka úroků	562	221
2.	VÚÚ – Splátka úvěru	461	261

Podnik žádá o úvěr nejčastěji z důvodu potřeby pořízení nového majetku, tudíž jakmile má podnik k dispozici peněžní prostředky, může si nový majetek pořídit. Vzhledem k tomu, že při pořízení majetku mohou vznikat další náklady související s pořízením, podnik při účtování využívá kalkulační účty na pořízení dlouhodobého majetku.

Daňové aspekty

Mezi výdaje, které lze označit za daňově uznatelné, můžeme zahrnout náklady obstarání úvěru (např. znalecký posudek), odměna ručiteli, provize zprostředkovateli půjčky a poplatky za zpracování úvěru, za bankovní záruky, za vedení úvěrového účtu, za předčasné čerpání úvěru apod.

Daňově neuznatelnými jsou např. penále za nesplacení úvěru, kursové rozdíly, náklady na zajištění úrokového nebo měnového rizika dlužníka, nebo náklady na poradenství.

3.2 Aspekty odpisů

Významným faktorem, který ovlivňuje výhodnost úvěru je ten, že pokud si podnik pořídí majetek na úvěr, majetek se stává součástí podnikových aktiv a podnik jej poté může odepisovat. Tudíž pro posouzení výhodnosti úvěru je významný způsob a výše stanovení odpisů.

V ČR existují odpisy účetní a daňové. Účetní odpisy podnik zahrnuje do nákladů a jejich výši a způsob odepisování si určuje sám ve svých vnitropodnikových směrnících a odpisových plánech. Účetní odpisy jsou vymezeny zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, vyhláškou č. 500/2002 Sb., a ČÚS 013.

Výpočet účetních odpisů lze v podstatě shrnout do dvou základních způsobů:

- odpisy časové – vychází se z doby použitelnosti majetku a tuto dobu je třeba odhadnout,
- odpisy výkonové – vychází z množství výkonů, které podnik vyrobí prostřednictvím daného majetku.

Daňové odpisy jsou stanovovány pro účely určení základu daně z příjmů a, na rozdíl od účetních, nejsou předmětem účtování, protože se o ně základ daně upravuje mimoúčetně. Podnik se může rozhodnout mezi rovnoměrným nebo zrychleným odepisováním, přičemž zvolenou metodu odepisování nemůže změnit po celou dobu odepisování majetku.

Celková výše odpisů, závisí např. na struktuře hmotného a nehmotného majetku, ceně tohoto majetku, době odepisování a na zvolené metodě odepisování.

Účetní jednotky, mající vlastnické právo k majetku, o něm účtují a odpisují. Pokud účetní jednotka provede na majetku technické zhodnocení, účtuje o něm a odpisuje jej v souladu s platnými účetními metodami.

Účetní jednotky sestavují odpisový plán, na jehož základě provádějí odpisování majetku, přičemž se majetek odepisuje jen do výše jeho ocenění, které je stanoveno podle vyhlášky č. 500/2002 Sb., a podle zákona o účetnictví. Odpisy se zaokrouhlují na celé koruny nahoru.

Podle zákona o účetnictví se kromě dlouhodobého hmotného majetku dále odepisuje:

- dlouhodobý nehmotný majetek, k němuž účetní jednotka nabyla právo užívání,
- technické zhodnocení u účetní jednotky, která dlouhodobý odpisovaný majetek užívá a provedla na tomto majetku technické zhodnocení,
- technické zhodnocení drobného nehmotného a hmotného majetku,
- a další.

Účetní jednotky sestavují odpisový plán podle průběhu používání a podle změn v průběhu používání majetku účetní jednotkou.

Při odpisování majetku může účetní jednotka zohlednit i případnou zbytkovou hodnotu, kterou se rozumí zdůvodnitelná kladná částka, kterou by účetní jednotka mohla získat v okamžiku předpokládaného vyřazení majetku, například prodejem, po odečtení předpokládaných nákladů souvisejících s vyřazením.

Podle zákona o účetnictví se neodepisují:

- pozemky,
- umělecká díla, která nejsou součástí stavby,
- sbírky,
- movité kulturní památky,
- předměty kulturní hodnoty a obdobné movité věci,
- nedokončený dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek a technické zhodnocení, pokud není uveden do stavu způsobilého k užívání,

- finanční majetek,
- zásoby,
- pohledávky,
- a další.

I když jsou pozemky, umělecká díla, sbírky apod. v podniku trvale přítomná, představují majetek, jenž má trvalou hodnotu a jeho užíváním se neznehodnocuje.

Pořízení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku a technického zhodnocení se účtuje na vrub příslušného účtu účtové skupiny 04 – *Nedokončený dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek a pořizovaný dlouhodobý finanční majetek*. V případě, že při pořízení majetku nebo technického zhodnocení nevznikají náklady související s jeho pořízením, můžeme účtovat přímo na vrub příslušných účtů účtových skupin 01 – *Dlouhodobý nehmotný majetek*, 02 – *Dlouhodobý hmotný majetek odpisovaný* nebo 03 – *Dlouhodobý hmotný majetek neodpisovaný*, se souvztažným zápisem ve prospěch příslušných účtů účtových skupin, například:

- 08 – *Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku* v případě bezúplatného nabytí majetku po skončení finančního leasingu, nebo nově nalezeného odpisovaného majetku při inventarizaci,
- 21 – *Peníze* v případě koupě majetku, poplatků, služeb a jiných nákladů souvisejících s pořízením za hotové,
- 32 – *Závazky (krátkodobé)* nebo 47 – *Dlouhodobé závazky* v případě koupě majetku, poplatků, služeb a jiných nákladů souvisejících s bezhotovostním pořízením,
- 35 – *Pohledávky za společníky, za účastníky sdružení a za členy družstva* v případě splacení vkladu společníkem za upsaný základní kapitál,
- 49 – *Individuální podnikatel* v případě převodu majetku z osobního užívání do podnikání,
- 62 – *Aktivace* v případě vytvoření majetku vlastní činností.

Uvedení majetku a technického zhodnocení do užívání, se účtuje na vrub příslušného účtu účtových skupin 01 – *Dlouhodobý nehmotný majetek*, 02 – *Dlouhodobý hmotný majetek odpisovaný* nebo 03 – *Dlouhodobý hmotný majetek neodpisovaný* se souvztažným zápisem ve prospěch příslušného účtu účtové skupiny 04 – *Nedokončený dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek a pořizovaný dlouhodobý finanční majetek*.

Schéma – Pořízení majetku pomocí peněžních prostředků získaných z úvěru

221 – Účty peněžních prostředků		461 – Bankovní úvěry	
PS xx	2.		PS xx
1.	3.		1.
Účty účtových skupin 01, 02, 03		041 (042) – Pořízení dlouhodobého nehmotného (hmotného) majetku	
4.		2.	4.
		3.	

č.p.	Text	MD	D
1.	VBÚ, VÚÚ – Získání úvěru	221	461
2.	VBÚ – Nákup nového majetku	04x	221
3.	VBÚ – Doprava a montáž	04x	221
4.	ID – Zařazení majetku do užívání	01x (02x, 03x)	04x

Při zařazení majetku do užívání podnik nemůže výdaje na jeho pořízení zahrnout přímo do nákladů, neboť majetek bude podnik využívat déle než jedno účetní období. Podnik tedy účtuje o odpisech, které představují trvalé snížení hodnoty majetku. Účetní odpisy se řídí zákonem o účetnictví a ČÚS 013, v nichž je stanoveno, jak se tyto odpisy stanoví.

Odpisy se účtují na vrub příslušného účtu účtové skupiny 55 – *Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky provozních nákladů*, konkrétně tedy na účet 551 – *Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku*, a ve prospěch příslušných účtů účtových skupin 07 – *Oprávkky k dlouhodobému nehmotnému majetku* a 08 – *Oprávkky k dlouhodobému hmotnému majetku*.

Zůstatkovou cenou dlouhodobého odpisovaného majetku je rozdíl mezi pořizovací cenou majetku a dosavadními oprávkami dlouhodobého odpisovaného majetku, které se vytvářejí podle účetních odpisů.

Vyřazení dlouhodobého majetku se uskutečňuje zejména prodejem, likvidací z důvodu opotřebení, bezúplatným převodem, vkladem majetku do jiné obchodní společnosti, v důsledku manka nebo škody a převodem z podnikání do osobního užívání.

Vyřazení dlouhodobého odpisovaného majetku a technického zhodnocení se účtuje na vrub příslušného účtu účtových skupin 07 – *Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku* nebo 08 – *Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku* a ve prospěch příslušného účtu účtových skupin 01 – *Dlouhodobý nehmotný majetek* nebo 02 – *Dlouhodobý hmotný majetek* odpisovaný.

Zůstatková cena dlouhodobého majetku se účtuje na vrub příslušného účtu účtových skupin, například:

- 54 – *Jiné provozní náklady* v případě prodeje, v případě bezúplatného převodu a v případě manka nebo škody,
- 55 – *Odpisy, rezervy komplexní náklady příštích období a opravné položky provozních nákladů* v případě likvidace z opotřebení,
- 36 – *Závazky ke společníkům, k účastníkům sdružení a ke členům družstva* v případě vkladu do jiné obchodní společnosti nebo družstva,
- 49 – *Individuální podnikatel* v případě převodu majetku z podnikání do osobního užívání,

a ve prospěch příslušného účtu účtových skupin 07 – *Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku*, 08 – *Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku*, nebo v případě vyřazení neodpisovaného majetku příslušného účtu účtové skupiny 03 – *Dlouhodobý hmotný majetek* neodpisovaný.

Schéma - Účtování odpisů a vyřazení odpisovaného majetku z užívání

Účty účtových skupin 01, 02

PS xx	2.
-------	----

07x (08x) – Oprávky
k nehmotnému (hmotnému)
majetku

551 – Odpisy dlouhodobého
hmotného a nehmotného majetku

2.	PS xx
	1.

1.	
----	--

č.p.	Text	MD	D
1.	ID – Měsíční účetní odpis	551	07x (08x)
2.	ID – Vyřazení plně odepsaného majetku	07x(08x)	01x(02x,)

Schéma – Vyřazení neodpisovaného majetku z užívání

36x, 49x, 54x, 55x		03x	
1.		PS xx	1.

č.p.	Text	MD	D
1.	Vyřazení neodpisovaného majetku	36x, 49x, 54x, 55x	03x

Daňové odpisy se řídí zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, konkrétně se jedná o § 26 - § 33a.

Podle zákona o daních z příjmů se hmotným majetkem rozumí:

- samostatné movité věci, popřípadě soubory movitých věcí se samostaným technicko-ekonomickým určením, jejichž vstupní cena je vyšší než 40 000 Kč a mají provozně-technické funkce delší než jeden rok,
- budovy, domy a jednotky nezahrnující pozemek,
- stavby, s výjimkou např. provozních důlních děl,
- pěstitelské celky trvalých porostů s dobou plodnosti delší než tři roky,
- dospělá zvířata a jejich skupiny, jejichž vstupní cena je vyšší než 40 000 Kč,
- jiný majetek (např. technické zhodnocení a technické rekultivace).

Za dlouhodobý hmotný majetek nemůžeme považovat zásoby.

Odpisováním se rozumí zahrnování odpisů z hmotného majetku do nákladů k zajištění tohoto příjmu a lze jej zahájit až po uvedení pořizované věci do užívání.

Odpis ve výši ročního odpisu lze uplatnit ke konci příslušného zdaňovacího období s výjimkou odpisů, u kterých lze uplatnit jednu polovinu ročního odpisu. Ročním odpisem se rozumí odpis za zdaňovací období.

Vstupní cenou hmotného majetku se rozumí:

- pořizovací cena, při pořízení úplatně, přičemž pořizovací cena představuje cenu pořizovaného majetku, včetně nákladů souvisejících s pořízením majetku,
- výše vlastních nákladů, je-li pořízen nebo vyroben ve vlastní režii,
- reprodukční pořizovací cena
- hodnota technického zhodnocení, která navyšuje vstupní cenu,
- přepočtená zahraniční cena a další.

V prvním roce odpisování zařídí poplatník hmotný majetek do odpisových skupin uvedených v příloze k zákonu o daních z příjmů. Samostatně odpisované technické zhodnocení provedené na hmotném majetku se zařídí do odpisové skupiny, do které náleží hmotný majetek, na němž bylo technické zhodnocení provedeno.

Doba odpisování činí minimálně:

Tabulka 3 – Doba odpisování jednotlivých skupin

Odpisová skupina	Doba odpisování
1	3 roky
2	5 let
3	10 let
4	20 let
5	30 let
6	50 let

Zdroj - Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Str. 43. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupný také z: <http://zakony.centrum.cz/zakon-o-danich-z-prijmu>.

Stanovená doba odpisování se nevztahuje na hmotný majetek, u něhož došlo v průběhu odpisování k prodloužení doby odpisování.

Účetní jednotka se může rozhodnout, jestli bude na majetku provádět rovnoměrné nebo zrychlené odpisování. Způsob odpisování pro každý nově pořízený majetek si účetní jednotka stanoví sama a nelze jej změnit pro celou dobu jeho odpisování.

Hmotný majetek se odpisuje nejvýše do vstupní ceny nebo do zvýšené vstupní ceny.

Při rovnoměrném odpisování hmotného majetku jsou odpisovým skupinám přiřazovány tyto maximální roční odpisové sazby:

a) Roční odpisová sazba pro hmotný majetek

Tabulka 4 – Roční odpisová sazba pro hmotný majetek

Odpisová skupina	v prvním roce odpisování	v dalších letech odpisování	pro zvýšenou vstupní cenu
1	20	40	33,3
2	11	22,25	20
3	5,5	10,5	10
4	2,15	5,15	5,0
5	1,4	3,4	3,4
6	1,02	2,02	2

Zdroj - Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Str. 44. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupný také z: <http://zakony.centrum.cz/zakon-o-danich-z-prijmu>.

- b) Roční odpisová sazba při zvýšení odpisu v prvním roce odpisování o 20 %, přičemž tuto sazbu může poplatník použít s převážně zemědělskou a lesní výrobou, který je prvním odpisovatelem stroje pro zemědělství a lesnictví

Tabulka 5 – Roční odpisová sazba při zvýšení odpisu o 20 %

Odpisová skupina	v prvním roce odpisování	v dalších letech odpisování	pro zvýšenou vstupní cenu
1	40	30	33,3
2	31	17,25	20
3	24,4	8,4	10

Zdroj - Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Str. 44. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupný také z: <http://zakony.centrum.cz/zakon-o-danich-z-prijmu>.

- c) Roční odpisová sazba při zvýšení odpisu v prvním roce odpisování o 15 %, přičemž tuto sazbu může použít poplatník, který je prvním odpisovatelem zařízení pro čištění a úpravu vod

Tabulka 6 – Roční odpisová sazba při zvýšení odpisu o 15 %

Odpisová skupina	v prvním roce odpisování	v dalších letech odpisování	pro zvýšenou vstupní cenu
1	35	32,5	33,3
2	26	18,5	20
3	19	9	10

Zdroj - Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Str. 44. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupný také z: <http://zakony.centrum.cz/zakon-o-danich-z-prijmu>.

- d) Roční odpisová sazba při zvýšení odpisu v prvním roce odpisování o 10 %, přičemž tuto sazbu může použít poplatník, který je prvním odpisovatelem hmotného majetku zatříděného podle tohoto zákona v odpisových skupinách 1 až 3 s výjimkou strojů pro zemědělství a lesnictví, zařízení pro čištění a úpravu vod, letadel, pokud nejsou využívána provozovateli letecké dopravy a leteckých prací a motocyklů a osobních automobilů, pokud nejsou využívány provozovateli silniční motorové dopravy a provozovateli taxislužby

Tabulka 7 – Roční odpisová sazba při zvýšení odpisu o 10 %

Odpisová skupina	v prvním roce odpisování	v dalších letech odpisování	pro zvýšenou vstupní cenu
1	30	35	33,3
2	21	19,75	20
3	15,4	9,4	10

Zdroj - Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Str. 44. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupný také z: <http://zakony.centrum.cz/zakon-o-danich-z-prijmu>.

Rovnoměrný odpis hmotného majetku se vypočítá podle následujícího vzorce:

$$\text{roční rovnoměrný odpis} = \frac{\text{vstupní cena}}{100} * \text{odpisová sazba} \quad (2)$$

Vzorec pro výpočet rovnoměrného odpisu ze zvýšené vstupní ceny hmotného majetku je následující:

$$\text{roční rovnoměrný odpis} = \frac{VC}{100} * \text{odpisová sazba pro zvýšenou vstupní cenu} \quad (3)$$

Při zrychleném odpisování hmotného majetku jsou odpisovým skupinám přiřazeny tyto koeficienty pro zrychlené odpisování:

Tabulka 8 – Koeficienty pro zrychlené odpisování

Odpisová skupina	v prvním roce odpisování	v dalších letech odpisování	pro zvýšenou vstupní cenu
1	3	4	3
2	5	6	5
3	10	11	10
4	20	21	20
5	30	31	30
6	50	51	50

Zdroj - Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Str. 45. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupný také z: <http://zakony.centrum.cz/zakon-o-danich-z-prijmu>.

Vzorec pro výpočet zrychleného odpisu v prvním roce:

$$\text{zrychlený odpis v 1. roce} = \frac{\text{vstupní cena}}{\text{koefficient pro 1. rok odpisování}} \quad (4)$$

Poplatník, který je prvním odpisovatelem, může tento odpis zvýšit o

1. 20 % vstupní ceny u stroje pro zemědělství a lesnictví,
2. 15 % vstupní ceny u zařízení pro čištění a úpravu vod
3. 10 % vstupní ceny u hmotného majetku zařazeného v odpisových skupinách 1 až 3

Vzorec pro výpočet zrychleného odpisu v dalších letech:

$$\text{zrychlený odpis v dalších letech} = \frac{2 \cdot \text{zůstatková cena}}{\text{koefficient} - \text{počet let, po který se odpisuje}} \quad (5)$$

Účetní jednotka může odepisovat i nehmotný majetek, konkrétně zřizovací výdaje, nehmotné výsledky výzkumu a vývoje, software, ocenitelná práva a jiný majetek, který je veden v účetnictví jako nehmotný majetek, pokud byl nabyt úplatně, vkladem společníka do obchodní korporace, tichého společníka, darováním, zděděním nebo byl vytvořen vlastní činností. Dále jeho vstupní cena musí být vyšší než 60 000 Kč a doba použitelnosti je delší než jeden rok.

Nehmotný majetek se odepisuje rovnoměrně a bez přerušení.

Doba odpisování nehmotného majetku je u jednotlivých druhů majetku následující:

Tabulka 9 – Doba odpisování nehmotného majetku

Audiovizuální dílo	18 měsíců
Software	36 měsíců
Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	36 měsíců
Zřizovací výdaje	60 měsíců
Ostatní nehmotný majetek	72 měsíců

Zdroj - Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupný také z: <http://zakony.centrum.cz/zakon-o-danich-z-prijmu>; zpracování vlastní

Odpisy nehmotného majetku se stanovují s přesností na celé měsíce, přičemž účetní jednotka začíná nehmotný majetek odepisovat v měsíci následujícím po dni, kdy byl majetek zařazen do užívání.

U nehmotného majetku, ke kterému má účetní jednotka právo užívání na dobu určitou, se roční odpis stanoví jako podíl vstupní ceny a doby, která je sjednaná smlouvou.

4. Analýza úvěrového financování

Příklad

Nejmenovaná začínající firma (neplátce DPH), která se zabývá tiskem a výrobou knih (konkrétně vyrábí 2 druhy knih, knihy v měkké vazbě a knihy v pevné vazbě), se rozhodla pořídit tiskařský stroj. Potřebné peněžní prostředky se firma rozhodla získat prostřednictvím bankovního úvěru, který bude poskytnut na dobu 5 let a s pravidelnou měsíční splátkou.

Firma se rozhodla kontaktovat několik bank, aby je požádala o jejich nabídky. Z těchto nabídek se firma rozhoduje, která je pro ni nejvýhodnější jak z provozního, tak i účetního a daňového hlediska.

Firma se rozhodla zakoupit tiskařský stroj v hodnotě 550 000 Kč bez DPH.

4.1 Charakteristika úvěrových nabídek

Firma obdržela následující úvěrové nabídky:

Úvěrová nabídka banky č.1

• Výše půjčky	550 000 Kč
• Splácení po dobu	60 měsíců
• Výše jedné splátky	11 920 Kč
• Úroková sazba	10,30 %
• RPSN	11,00 %
• Administrativní a jiné poplatky	4 788,33 Kč
• Celková splatná částka	708 063,80 Kč

Na základě obchodní podmínky je klient nucen zaplatit bance cenu za realizaci úvěru, popřípadě jiný poplatek za sjednání úvěru, který je uveden ve smlouvě. Klient je povinen splatit úvěr v termínech a způsobem, který je sjednán ve smlouvě, a v měně, ve které byl úvěr poskytnut. Banka může schválit splácení úvěru v jiné měně, avšak klient nese veškerá kurzová rizika v souvislosti s úvěrem a pro přepočty bude použit kurz banky platný v den přepočtu. Povinností klienta je dále zajištění dostatečného množství prostředků na svých účtech u banky a to v době splatnosti splátek.

Klient má dále možnost vrátit bance poskytnuté peněžní prostředky i předčasně, avšak za podmínek stanovených v úvěrových podmínkách a smlouvě. Klient se může ocitnout v prodlení se splácením jistiny, nebo její splatné části, a v tom případě je povinen platit úroky

z prodlení a to v období od prvního dne prodlení do doby zaplacení. Klientova povinnost platit úroky z prodlení zaniká v případě, že klient uhradí dlužnou částku do 5 kalendářních dnů po jejich splatnosti.

Klient může jistinu nebo její část splatit dříve, avšak v tomto případě je povinen zaplatit bance úhradu při předčasném splacení, která se sjednává jako vyšší částka z těchto hodnot:

- nula,
- rozdíl mezi současnou hodnotou původního úvěru a současnou hodnotou nového úvěru.

Podobně se stanoví také úhrada při nedočerpání úvěru. Pokud toto nedočerpání úvěru nebude přesahovat 10 % z jeho výše a zároveň je doba jeho čerpání maximálně 12 měsíců, banka nemusí po klientovi požadovat úhradu při nedočerpání úvěru.

Mezi povinnosti klienta patří:

- vedení běžného účtu u banky, ze kterého budou hrazeny splátky jistiny, úroků, aj.,
- bez souhlasu banky klient nesmí po dobu účinnosti smlouvy poskytovat ručení, finanční záruku a jiné formy zajištění třetím osobám,
- předkládat bance finanční výkazy stanovené smlouvou,
- a další.

Úvěrová nabídka banky č.2

• Výše půjčky	550 000 Kč
• Splácení po dobu	60 měsíců
• Výše jedné splátky	12 231,67 Kč ¹¹
• Úroková sazba	11,99 %
• RPSN	12,67 %
• Celková splatná částka	733 920 Kč

Klient je podle obchodních podmínek povinen splácet úvěr ve splátkách a ve výši, která je uvedena ve smlouvě o úvěr. Klient je nucen splatit veškeré dlužné částky ke konečnému datu splatnosti.

Klient má možnost kdykoliv předčasně splatit úvěr částečně nebo zcela a k tomu také veškeré ostatní dlužné částky. Splatí-li klient předčasně část nebo celý úvěr, banka má nárok na náhradu nákladů spojených s předčasným splacením úvěru.

---

¹¹ Celková měsíční splátka včetně všech poplatků

V případě částečného splacení úvěru, klient po dohodě s bankou, zašle dohodnuté finanční prostředky na účet stanovený bankou. Poté bude oběma stranami podepsán dodatek ke smlouvě o úvěr, ve které je vyčíslena nová výše splátek úvěru a výše dosud nesplacené jistiny. V případě úplného splacení úvěru se postupuje obdobně.

Klient je povinen bance platit úrok z nesplacené částky jistiny a to dle úrokové sazby stanovené ve smlouvě o úvěr. Po celou dobu trvání smlouvy je úroková sazba neměnná, ale pouze, pokud není ve smlouvě o úvěr uvedeno jinak.

Klient nemusí mít pro účely plateb zřízen účet u banky.

Mezi povinnosti klienta patří:

- použití úvěru v souladu s účelem, na který byl poskytnut a je uvedený ve smlouvě o úvěr,
- nutnost oznámit bance existenci případu porušení smluvních podmínek,
- a další.

Úvěrová nabídka banky č. 3

• Výše půjčky	550 000 Kč
• Splácení po dobu	60 měsíců
• Výše jedné splátky	12 187,25 Kč
• Úroková sazba	11,83 %
• RPSN	13,13 %
• Administrativní a jiné poplatky	8 158,01 Kč
• Celková splatná částka	739 392 Kč

V rámci této nabídky musí mít klient zřízen běžný účet v bance. Klient je povinen zaplatit bance veškeré pohledávky z úvěru, avšak nejpozději ke dni ukončení smlouvy. Přesto zánikem smlouvy povinnost zaplatit bance veškeré pohledávky z úvěru klientovi nezaniká.

Klientovi vzniká povinnost platit úroky z úvěru ode dne, kdy začne čerpat úvěr nebo jeho část. V případě prodlení se zaplacením jakékoliv splátky je klient povinen zaplatit bance úroky z prodlení za dobu od prvního dne prodlení do dne předcházejícího dni splacení.

Výhody a nevýhody jednotlivých úvěrových nabídek

Úvěrová nabídka č. 1

Mezi výhody této nabídky patří nejnižší úroková sazba i RPSN ze všech tří nabídek, a tudíž také výrazně nejnižší celková splatná částka v porovnání s dalšími nabídkami. Další výhodou

může být skutečnost, že pokud klient nestihne zaplatit splátku úvěru v době její splatnosti, ale zaplatí ji nejpozději do 5 kalendářních dnů po její splatnosti, klientovi zaniká povinnost platit úroky z prodlení.

Jako nevýhodu můžeme brát poplatek za sjednání úvěrové smlouvy a také povinnost zřízení běžného účtu u banky. Nevýhodou může být i zákaz poskytování ručení, finančních záruk a jiných forem zajištění třetím osobám, bez souhlasu banky po dobu účinnosti smlouvy.

Úvěrová nabídka č. 2

U této úvěrové nabídky bylo zjištěno více nevýhod než výhod. Mezi jednu z mála výhod může patřit skutečnost, že klient nemusí mít u banky zřízen běžný účet. Také je výhodou, že v případě částečného splacení úvěru, klient, po dohodě s bankou a následným splacením této části, obdrží dodatek ke smlouvě, ve které je vyčíslena nová výše splátek úvěru a výše ještě nesplacené jistiny.

Ve srovnání s první úvěrovou nabídkou, u této je stanovena nejvyšší úroková sazba i poměrně vysoká RPSN, a z toho vyplývá i daleko vyšší celková splatná částka.

Úvěrová nabídka č. 3

U této úvěrové nabídky nebyly zjištěny žádné výhody. Ve srovnání s dalšími dvěma nabídkami, mezi nevýhody můžeme zahrnout vysokou úrokovou sazbu i RPSN a z toho vyplývající vysokou celkově splatnou částku. Dalšími nevýhodami jsou vysoké administrativní poplatky a také povinnost zřízení běžného účtu u banky.

Poté, co firma porovnála a zvážila všechny úvěrové nabídky, rozhodla se využít nabídku banky č. 1.

4.2 Účetní a daňové aspekty financování úvěrem

Firma má pořízený nový tiskařský stroj, který vzhledem k jeho ceně a délce užívání zařadí do svého dlouhodobého majetku. Účetní odpisy se nerovnájí daňovým, přičemž se firma rozhodla tyto odpisy stanovit časovou metodou. Podle zákona o DzP firma tento majetek, pro stanovení daňových odpisů, zařadí do 2. odpisové skupiny. Rozhoduje se, která metoda odpisování bude pro ni výhodnější, proto sestavila odpisový plán pro obě metody stanovení daňových odpisů (viz tab. 10 a 11) a pro stanovení účetních odpisů bude vycházet z doby použití stroje (viz tab. 13 a 14).

Tabulka 10 - Odpisový plán, rovnoměrné odpisy

rok	Vstupní cena	Odpis	Oprávky	Zůstatková cena	Výpočet odpisu
1	550 000	60 500	60 500	489 500	$550\,000/100 \cdot 11\%$
2	550 000	122 375	182 875	367 125	$550\,000/100 \cdot 22,25\%$
3	550 000	122 375	305 250	244 750	$550\,000/100 \cdot 22,25\%$
4	550 000	122 375	427 625	122 375	$550\,000/100 \cdot 22,25\%$
5	550 000	122 375	550 000	0	$550\,000/100 \cdot 22,25\%$

Zdroj - vlastní výpočty; údaje v Kč

Tabulka 11 - Odpisový plán, zrychlené odpisy

Rok	Vstupní cena	Odpis	Oprávky	Zůstatková cena	Výpočet odpisu
1	550 000	110 000	110 000	440 000	$550\,000/5$
2	440 000	176 000	286 000	264 000	$2 \cdot 440\,000 / (6-1)$
3	264 000	132 000	418 000	132 000	$2 \cdot 264\,000 / (6-2)$
4	132 000	88 000	506 000	44 000	$2 \cdot 132\,000 / (6-3)$
5	44 000	44 000	550 000	0	$2 \cdot 44\,000 / (6-4)$

Zdroj - vlastní výpočty; údaje v Kč

V následující tabulce je možné porovnat výši rovnoměrných a zrychlených odpisů

Tabulka 12 – porovnání rovnoměrných a zrychlených odpisů

Rok	Rovnoměrné odpisy			Zrychlené odpisy		
	odpisy	oprávky	ZC	odpisy	oprávky	ZC
1	60 500	60 500	489 500	110 000	110 000	440 000
2	122 375	182 875	367 125	176 000	286 000	264 000
3	122 375	305 250	244 750	132 000	418 000	132 000
4	122 375	427 625	122 375	88 000	506 000	44 000
5	122 375	550 000	0	44 000	550 000	0

Zdroj - vlastní výpočty; údaje v Kč

Z tabulky lze vidět, že zrychlené odpisy jsou v prvních 3 letech znatelně vyšší, než odpisy rovnoměrné, zatímco v letech následujících převažuje výše odpisů rovnoměrných. Při porovnání v posledních letech je dokonce rozdíl mezi rovnoměrnými a zrychlenými odpisy vyšší než rozdíl mezi zrychlenými a rovnoměrnými odpisy v letech prvních.

Tudíž, pokud podnik usiluje o stabilní výši nákladů, avšak o méně efektivní vliv na základ daně z příjmů, měl by využít rovnoměrné odpisy. Pokud podnik preferuje nižší základ daně na začátku provozu stroje, zrychlené odpisy jsou lepší volbou.

Tabulka 13 – Měsíční odpisový plán, časové odpisy

Druh majetku	Vstupní cena v Kč	Metoda odpisování	Doba životnosti v měsících	Měsíční odpis v Kč
Tiskařský stroj	550 000	časová	60 měsíců	9 166,7 Kč

Zdroj – vlastní výpočty; údaje v Kč

Přesná hodnota měsíčního odpisu je 9 166,666 667 Kč, firma se rozhodla tuto hodnotu zaokrouhlit na 9 166,7 Kč, s tím, že výše odpisu v posledním měsíci bude menší.

Tabulka 14 – Roční odpisový plán, časové odpisy

Rok	Vstupní cena	Odpis	Oprávky	Zůstatková cena	Výpočet odpisu
1	550 000	110 000,4	110 000,4	439 999,6	9 166,7*12
2	550 000	110 000,4	220 000,8	329 999,2	9 166,7*12
3	550 000	110 000,4	330 001,2	219 998,8	9 166,7*12
4	550 000	110 000,4	440 001,6	109 998,4	9 166,7*12
5	550 000	109 998,4	550 000	0	9 166,7*11+9 164,7

Zdroj – vlastní výpočty; údaje v Kč

Díky mírnému zaokrouhlení, podnik v posledním měsíci zaúčtuje odpis ve výši 9 164,7 Kč, protože nemůže odepsat více jak 100 % vstupní ceny stroje.

Firma se rozhoduje, kterou metodu odpisování využít v kombinaci s úvěrem tak, aby to pro ni představovalo nejvhodnější řešení.

Zahajovací rozvaha podniku

Aktiva	Zahajovací rozvaha podniku k 1.1. (v Kč)		Pasiva
112.1	19 500	411	517 750
112.2	55 250		
122.3	143 000		
221	300 000		
Aktiva celkem	517 750	Pasiva celkem	517 750

č. op.	Text	Částka	MD	D
1.	Vklad materiálu (na 650 ks měkké vazby 30 Kč/ks)	19 500 Kč	112.1	701
2.	Vklad materiálu (na 650 ks pevné vazby, 85 Kč/ks)	55 250 Kč	112.2	701
3.	Vklad materiálu (na 1 300 ks, 110 Kč/ks)	143 000 Kč	112.3	701
4.	Vklad na běžný účet	300 000 Kč	221	701
5.	Základní kapitál	517 750 Kč	701	411

Na účet 112 je vložen materiál potřebný na výrobu knih (650 ks knih v měkké vazbě, 650 ks knih v pevné vazbě). Materiál potřebný na oba typy knih je ohodnocen na 110 Kč/ks, přičemž na výrobu knih v měkké vazbě je navíc potřeba materiál v hodnotě 30 Kč/ks a na výrobu knih v pevné vazbě je navíc potřeba materiál v hodnotě 85 Kč/ks.

Na účet 221 jsou vloženy peněžní prostředky na běžný účet v hodnotě 300 000 Kč.

Na účtu 411 je základní kapitál v hodnotě 534 000 Kč.

Účetní operace v roce 2014

V roce 2014 došlo ve firmě k následujícím účetním operacím:

č.p.	Text případu	Částka v Kč	MD	D
1.	VÚÚ – získání úvěru	550 000	261	461
2.	VBÚ – připsání pen. prostředků na BÚ	550 000	221	261
3.	FAP – nákup tiskařského stroje (cena vč. nákladů na dopravu a montáž)	550 000	042	321

4.	ID – zařazení stroje do užívání	550 000	022	042
5.	VBÚ – zaplacená FAP za tiskařský stroj	550 000	321	221
6.	ID – spotřeba materiálu na 1 200 ks výtisků	132 000	501.3	112.3
7.	ID – spotřeba materiálu na 600 ks knih v měkké vazbě	18 000	501.1	112.1
8.	ID – spotřeba materiálu na 600 ks knih v pevné vazbě	51 000	501.2	112.2
9.	ID – převod hotových výrobků na sklad – 600 ks knih v měkké vazbě (180 Kč/ks)	108 000	123.1	613.1
10.	ID – převod hotových výrobků na sklad – 600 ks knih v pevné vazbě (252 Kč/ks)	151 200	123.2	613.2
11.	FAP – pronájem prostor	30 000	518	321.2
12.	FAP – spotřebovaná energie	10 000	502	321.2
13.	FAV – prodej 500 ks knih v měkké vazbě (299 Kč/ks)	149 500	311.1	601.1
14.	ID – vyskladnění 500 ks knih v měkké vazbě	90 000	613.1	123.1
15.	FAV – prodej 500 ks knih v pevné vazbě (399 Kč/ks)	199 500	311.1	601.2
16.	ID – vykladnění 500 ks knih v pevné vazbě	126 000	613.2	123.2
17.	VBÚ – přijata úhrada za FAV 500 ks knih v měkké vazbě a 500 ks knih v pevné vazbě	299 500	221	311.1
17.	VBÚ – úhrady faktury za pronájem a energii	40 000	321.2	221
19.	FAV – prodej 60 ks knih v měkké vazbě	17 940	311.2	601.1
20.	ID – vykladnění 60 ks knih v měkké vazbě	10 800	613.1	123.1
21.	FAV – prodej 60 ks knih v pevné vazbě	23 940	311.2	601.2
22.	ID – vyskladnění 60 knih v pevné vazbě	15 120	613.2	123.2
23.	VBÚ – přijata úhrada za FAV 60 ks knih v měkké vazbě a 60 ks knih v pevné vazbě	35 940	221	311.2
24.	VBÚ – úhrada úvěru (1.-12. Splátka)			

	<ul style="list-style-type: none"> • Splátka jistiny • Úroky z úvěru • Administrativní poplatky • Celkem 	82 678,48 50 329,85 2 900 135 908,33	261 562 568	221
25.	VÚÚ – splacení úvěru	82 678,48	461	261
26.	ID – roční odpis tiskařského stroje	110 000,4	551	082

Na konci roku dochází k uzavírání účtů a zjišťování výsledku hospodaření.

Výkaz zisků a ztrát

Náklady	Výkaz zisků a ztrát (v Kč)		Výnosy
501.1	18 000	601.1	167 440
501.2	51 000	601.2	223 440
501.3	132 000	613.1	7 200
502	10 000	613.2	10 080
518	30 000		
551	110 000,4		
562	50 329,85		
568	2 900		
Náklady celkem	404 230,25	Výnosy celkem	408 160

Výsledek hospodaření = Výnosy - Náklady

Výsledek hospodaření = 408 160 – 404 230,25 = 3 929,75 Kč

S výjimkou spotřeby materiálu lze vidět, že největší podíl na výši nákladů mají právě odpisy stroje a placené úroky z úvěru.

Při stanovení základu daně z příjmů bude firma postupovat tak, že k účetnímu výsledku hospodaření přičte náklady, které nejsou daňově uznatelné (nemohou snižovat základ daně),

odečte výnosy, které nejsou zahrnované do základu daně, a upraví výsledek hospodaření o rozdíl mezi účetními a daňovými odpisy.

Pro lepší rozhodnutí, jakou metodu stanovení daňových odpisů použít, můžou posloužit následující tabulky.

Tabulka 15 – Porovnání účetních a rovnoměrných odpisů

Rok	Účetní odpis	Rovnoměrný odpis	Rozdíl
1	110 000,4	60 500	49 500,4
2	110 000,4	122 375	-12 374,6
3	110 000,4	122 375	-12 374,6
4	110 000,4	122 375	-12 374,6
5	109 998,4	122 375	-12 376,6

Zdroj - vlastní výpočty; údaje v Kč

Pokud se firma rozhodne využít rovnoměrných odpisů, v prvních roce sice budou odpisy představovat připočitatelnou položku, avšak ve všech následujících letech budou položkou snižující základ daně.

Tabulka 16 – Porovnání účetních a zrychlených odpisů

Rok	Účetní odpis	Zrychlený odpis	Rozdíl
1	110 000,4	110 000	0,4
2	110 000,4	176 000	-65 999,6
3	110 000,4	132 000	-21 999,6
4	110 000,4	88 000	22 000,4
5	109 998,4	44 000	65 998,4

Zdroj - vlastní výpočty; údaje v Kč

V případě, že se firma rozhodne použít zrychlené odpisy, tak v prvním roce toto rozhodnutí nebude mít žádný významný vliv, v druhém roce bude představovat výraznou položku snižující základ daně, stejně tak v roce třetím, i když už nebude tak výrazný. V předposledním roce se změní na připočitatelnou položku a v roce posledním bude významnou připočitatelnou položkou.

V případě volby zrychlených odpisů lze vidět, že ovlivňování výše základu daně je poměrně nestabilní a v každém roce jiné.

Vzhledem k tomu, že firma teprve začíná podnikat a svou finanční situaci nemůže příliš dobře předpokládat, chce mít aspoň mírnou jistotu ve výši položek upravujících základ daně, a proto se rozhodla pro využití rovnoměrné metody.

Kromě odpisů budou v následujících letech také velmi ovlivňovat výsledek hospodaření placené úroky z úvěru.

V prvním roce firma zaplatila na úrocích 50 329,85 Kč, ale tato výše se bude postupně snižovat, neboť firma ve svých splátkách začne více splácet samotnou jistinu.

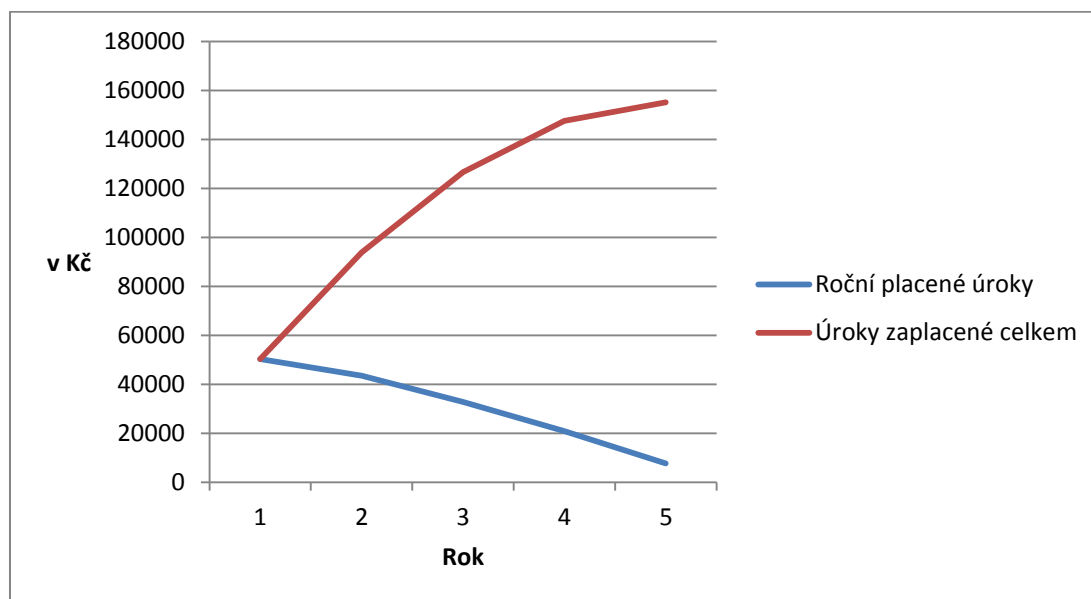
Tabulka 17 – Roční placené úroky

Rok	Výše úroků	Úroky celkem
1	50 329,85	50 329,85
2	43 523,09	93 852,94
3	32 774,81	126 627,75
4	20 865,7	147 493,45
5	7 670,35	155 163,8

Zdroj – Úvěrová nabídka č. 1

V následujícím grafu jde vidět průběh poklesu každoročně placených úvěru a růst celkově zaplacených úroků.

Graf 1 – Roční placené úroky

Zdroj – Úvěrová nabídka č. 1

Vliv úroků a odpisů na výsledek hospodaření

V následující tabulce lze vidět, jaký vliv celkově budou mít úroky a účetní odpisy na výši nákladů a tudíž také na výši výsledku hospodaření.

Tabulka 18 – Vliv úroků a odpisů na celkové náklady

Rok	Placené úroky	Účetní odpisy	Celkem
1	50 329,85	110 000,4	160 330,25
2	43 523,09	110 000,4	153 523,49
3	32 774,81	110 000,4	142 775,21
4	20 865,7	110 000,4	130 866,1
5	7 670,35	109 998,4	117 668,75

Zdroj – Úvěrová nabídka č. 1, vlastní výpočty; údaje v Kč

Z tabulky lze vidět, že snižující se úroky snižují také výši celkových nákladů, avšak konstantní výše odpisů náklady ovlivňuje stále stejně.

Vliv odpisů na základ daně

Z výpočtů uvedených v tabulce 8 vyplývá, že v prvním roce budou odpisy představovat připočitatelnou položku a to ve výši téměř 50 000 Kč. V prvním roce může být tato hodnota poměrně výrazná, avšak v letech následujících budou odpisy představovat odčitatelnou položku ve výši téměř 12 500 Kč každý rok, což pro takto malou firmu může být důležitá položka při stanovení základu daně.

Konkrétně v návaznosti na příklad by se základ daně určil takto:

Účetní výsledek hospodaření	3 929,75 Kč
+ náklady daňově neuznatelné	0 Kč
- výnosy nezhrnované do ZD	0 Kč
± rozdíl mezi účetními a daňovými odpisy	49 500,4 Kč
Základ daně	53 430,14 Kč

5. Závěr

V této práci jsem charakterizovala zdroje dlouhodobého financování, interní i externí, s větším zaměřením na externí zdroje, konkrétně tedy na dlouhodobý bankovní úvěr. Zaměřila jsem se na jeho účetní a daňovou problematiku a zmínila i jeho právní úpravu. Podobně jsem postupovala s charakterizováním dlouhodobého majetku, jenž bývá nejčastějším předmětem žádostí o úvěry.

Daňovou problematiku jsem probírala z pohledu zákona o daních z příjmů, ten řeší podmínky pro daňovou uznatelnost a neuznatelnost úroků z úvěru a daňové odpisy pro odpisování majetku.

Při porovnávání úvěrových nabídek byla hlavním kritériem výše úrokové sazby a RPSN. Výsledek hospodaření, v rámci úvěru, nejvíce ovlivňuje úroková sazba a právě RPSN. Zatímco úroková sazba ovlivňuje pouze výši úroků, RPSN ovlivňuje také výši různých poplatků. Jen v samotném příkladu malá firma na úrocích zaplatila více jak 155 000 Kč po celou dobu trvání úvěrové smlouvy. Ve velkých firmách by tato hodnota nepředstavovala výraznější rozdíl v účetní i daňové situaci podniku, ale na příkladu je poznat, že výše úroků značně ovlivňuje následný výsledek hospodaření.

Jak již bylo zmíněno dříve, podnik využívá úvěr v případě, že nemá dostatek vlastních peněžních prostředků na financování nového majetku. Nejčastěji se jedná o dlouhodobý hmotný majetek, jehož pořizovací cena je vyšší, než si podnik může dovolit.

Situaci podniku z účetního a daňového hlediska tudíž ovlivňují také odpisy. Odpisy, jakožto náklad, snižují výsledek hospodaření podniku, ale co se týče daně z příjmů, ovlivňují i samotnou výši základu daně.

Nejjednodušší a zároveň nejméně rozpoznatelnou je situace, kdy se podnik rozhodne stanovit účetní odpisy rovné daňovým. Samotný odpis bude snižovat účetní výsledek hospodaření a vzhledem k tomu, že je daňově uznatelný plné výši, tak už se základ daně dál o výši odpisů neupravuje.

Další situace, která nastala i v příkladu, představuje využití účetních i daňových odpisů. V případě stanovení výsledku hospodaření, firma využívá účetní odpisy v plné výši, zatímco v případě stanovení základu daně z příjmů pracuje pouze s rozdílem mezi účetním a daňovým odpisem.

Pokud je tento rozdíl kladný, jedná se o připočitatelnou položku, která zvyšuje základ daně a jak bylo stanoveno v příkladu, základ daně může být takto velmi ovlivňován. Pokud je rozdíl záporný, jedná se o odčitatelnou položku, která snižuje základ daně.

V tomto případě tedy bude výsledek hospodaření vždy snížen o celou hodnotu odpisu (jakožto nákladu) a základ daně z příjmů bude záviset na rozdílu mezi účetním a daňovým odpisem.

Nový majetek ovlivňuje také náklady na jeho provoz, které se spolu s odpisy zahrnují do nákladů na výrobu výrobků, které poté mohou ovlivňovat jak kalkulační cenu výrobku, tak i jeho prodejní cenu.

Cílem práce bylo analyzovat účetní a daňové aspekty financování úvěrem, porovnat, jak úvěr, jakožto cizí zdroj financování podniku, ovlivňuje výsledek hospodaření a základ daně z příjmů. Dále jak výsledek hospodaření a základ daně z příjmů ovlivňují situace, které nastanou po čerpání úvěru, konkrétně tedy nákupu majetku, jeho zařazení do užívání a poté jeho samotné užívání v provozu a na příkladě bylo tohoto cíle dosaženo.

Seznam použité literatury

DĚRGEL, Martin. *Úvěry v účetnictví* [online]. Komunitní portál účetních expertů. Dostupné z: <http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d121v97-uvery-v-ucetnictvi/> .

DLUHOŠOVÁ, Dana. *Finanční řízení a rozhodování podniku*. 3. vyd. Praha: Ekopress, 2010. 225 s. ISBN 978-80-86929-68-2.

HANZLOVÁ, Olga. *Dotace, granty a příspěvky poskytované nevýdělečným organizacím* [online]. Komunitní portál účetních expertů. Dostupné z: <http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d8135v10788-dotace-granty-a-prispevky-poskytovane-nevydelecnym-organiz/> .

MAREK, Karel. *Pojem úvěru a zásady úvěrování* [online]. PravníRadce.iHned.cz. Dostupné z: <http://pravniradce.ihned.cz/c1-19618780-pojem-uveru-a-zasady-uverovani> .

PETŘÍK, Tomáš. *Ekonomické a finanční řízení firmy*. 2. Vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. 736 s. ISBN 978-80-247-3024-0.

PILAŘOVÁ, Ivana. *Daňová uznatelnost úroků z úvěrů a půjček v podmínkách roku 2010* [online]. Komunitní portál účetních expertů. Dostupné z: <http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d26161v34526-danova-uznatelnost-uroku-z-uveru-a-pujcek-v-podminkach-roku-2010/>

PILAŘOVÁ, Ivana. *Účetní a daňové případy řešené v s.r.o.* 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. 163 s. ISBN 978-80-7357-946-3.

SCHIEMANN, Manfred a Elisaveta USHILOVA. *Access to finance statistics - Statistics Explained* [online]. Dostupné z: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Access_to_finance_statistics

SYNEK, M., KISLINGEROVÁ E. A kol. *Podniková ekonomika*. 5. vyd. Praha: C.H.Beck, 2010. 498 s. ISBN 978-80-7400-336-3.

ŠVARCOVÁ, Jena a kolektiv. *Ekonomie: stručný přehled: teorie a praxe aktuálně a v souvislostech: učebnice*. Zlín: CEED, 2010. 303 s. ISBN 978-80-87301-00-5.

VALACH, Josef. *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*. 3. vyd. Praha: Ekopress, 2010. 513 s. ISBN 978-80-86929-71-2.

VINTER, Jan. *Forfaiting - peníze (skoro) ihned a bez rizika* [online]. Měšec.cz. Dostupné z: <http://www.mesec.cz/clanky/forfaiting-penize-skoro-ihned-a-bez-rizika/> .

Benefits of Going For Long Term Loans [online]. Complete Information of World Finance Loans and Finance Online Tools. Dostupné z: <http://worldfinanceloansguide.com/benefits-of-going-for-long-term-loans/> .

O programu [online]. NOVÁ ZELENÁ ÚSPORÁM. Dostupné z: <http://www.novazelenausporam.cz/o-programu/> .

Strukturální fondy EU, granty a dotace pro podnikatelský a veřejný sektor [online]. DotaceOnline.cz. Dostupné z: <http://www.dotaceonline.cz/Page.aspx?SP=1181> .

Základní sazby ČNB [online]. Česká národní banka. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/index.html> .

Citibank [online]. Dostupné z: <http://www.citibank.com/czech/home/index.htm>

Czech Private Equity and Venture Capital Association[online]. Dostupné z: <http://www.cvca.cz/cs/>

Česká spořitelna [online]. Dostupné z: <http://www.csas.cz/banka/nav/podnikatele-firmy-a-institute/podnikatele-a-male-firmy-d00011171>

GE Money [online]. Dostupné z: <https://www.gemoney.cz/lide?gemid1=5396&AgentID=21560>

Komerční banka [online]. Dostupné z: <http://www.kb.cz/>

Raiffeisenbank [online]. Dostupné z: <http://www.rb.cz/>

České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 500/2002 Sb. , ve znění pozdějších předpisů. Dostupné také z:

<http://business.center.cz/business/finance/ucetnictvi/ceske-ucetni-standardy/podnikatele/>

Vyhláška č. 500/2002 Sb.,

kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví. In: *Sbírka zákonů České republiky*.

Dostupný také z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/ucto-v2002-500/uvod.aspx>

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*.

Dostupný také z: <http://zakony.centrum.cz/obcansky-zakonik-novy>

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích. In: *Sbírka zákonů České republiky*.

Dostupný také z: <http://zakony.centrum.cz/zakon-o-obchodnich-korporacich>

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupný také z:

<http://zakony.centrum.cz/zakon-o-ucetnictvi>

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupný také z: <http://zakony.centrum.cz/zakon-o-danich-z-prijmu>

Seznam zkratek

BÚ – bankovní účet

č. op. – číslo operace

ČNB – Česká národní banka

ČR – Česká republika

ČÚS – Český účetní standard

D – Dal

DzP – daň z příjmů

FAP – faktura přijatá

FAV – faktura vydaná

ID – interní doklad

MD – Má dáti

PS – počáteční stav

RPSN – roční procentní sazba nákladů

Sb. - sbírka

VBÚ – výpis z bankovního účtu

VÚÚ – výpis z úvěrového účtu

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečné, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 14.7.2014

Šárka Tribulíková

jméno a příjmení studenta

Seznam příloh

Využitý účtový rozvrh

Úvěrové nabídky